36972 Wijziging van het voorstel van wet tot Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2021 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, en tot intrekking van Richtlijn 2009/50/EG van de Raad (PbEU 2021, L 382/1) (novelle schrappen arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart)

Nota naar aanleiding van het verslag

De regering heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Asiel en Migratie. Ik dank de leden van de VVD, PRO, PVV, CDA, JA21, SGP en ChristenUnie voor hun inbreng. Bij het beantwoorden heb ik de volgorde van het verslag aangehouden. De vragen worden hierna cursief weergegeven.

Als de commissie de onderhavige beantwoording voldoende vindt, wil ik dan ook verzoeken om de behandeling van de novelle op een zo kort mogelijke termijn voor te zetten.

INHOUDSOPGAVE

I. Algemeen 2

1. Inleiding 2

2. Hoofdlijnen van het voorstel **8**
2.1 Uitwerking arbeidsmarkttoets 9
2.2 Uitvoeringsproblemen 11
2.3 Beleidsmatige overwegingen 16
2.4 Alternatieve opties 20
3. Adviezen en internetconsultatie 23
4. Uitvoeringsconsequenties 24

II. Artikelsgewijze toelichting 24

III. Overig 25

I. Algemeen

1. Inleiding

Alvorens over te gaan tot de beantwoording van de vragen wil de regering van de gelegenheid gebruik maken om het grote belang van deze novelle nog eens te benadrukken. De regering proeft in de vraagstelling van verschillende fracties verbazing en mogelijk zelfs onvrede over de omstandigheid dat door deze novelle het bij amendement ingevoegde instrument van de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart weer uit het voorstel tot Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2021/1883 (hierna ook: de herziene richtlijn kennismigranten) wordt verwijderd. De regering heeft begrip voor deze verbazing. Tegelijkertijd is het de verantwoordelijkheid van de regering om met wetgeving te komen die ook daadwerkelijk uitvoerbaar is. Dat is in het geval van dit amendement niet het geval, zoals is gebleken uit de door de Eerste Kamer gevraagde uitvoeringstoets. Daardoor ziet de regering zich genoodzaakt te komen met deze novelle. Het effect hiervan, dat nu wordt voorgesteld een door de Tweede Kamer gewenste aanpassing van het wetsvoorstel weer uit het wetsvoorstel te halen, is uiteraard verre van ideaal. De regering blijft graag met uw kamer in gesprek om te bezien hoe situaties als deze in de toekomst kunnen worden voorkomen, bijvoorbeeld aan de hand van het gesprek over een sneltoets bij amendementen. Voorts is tijdens het Commissiedebat regulier verblijf van 8 oktober jl. toegezegd uw Kamer in het eerste kwartaal van 2027 een overzicht te doen toekomen van de voorwaarden voor verschillende vormen van gezinshereniging en de eventuele nationale en EU-ruimte voor aanscherpingen. De regering is voornemens daarbij ook in te gaan op arbeidsmigratie.

Net als deze fracties vindt de regering grip op migratie erg belangrijk en een arbeidsmarkttoets lijkt daarvoor op het eerste gezicht een geschikt instrument. Het door middel van een novelle weer uit de wet halen van een bepaling die het gevolg is van een aangenomen amendement is een ongebruikelijke stap, waaraan gewichtige redenen aan ten grondslag moeten liggen die overtuigend voor het voetlicht moeten worden gebracht. Zoals eerder aangegeven is de regering van oordeel dat deze redenen er zijn.

Het bijzondere belang van deze novelle is er voorts in gelegen dat het voornoemde wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 noodzakelijk is voor de implementatie van een richtlijn. De implementatietermijn van de herziene richtlijn is inmiddels ruimschoots overschreden en er is een inbreukprocedure aanhangig. Op 1 oktober 2026 is de volgende formele stap gezet in de inbreukprocedure, namelijk het verzenden van een zogeheten ‘met redenen omkleed advies’ zoals dat volgt uit artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wegens niet-kennisgeving van alle maatregelen tot omzetting in nationaal recht. De Commissie verzoekt Nederland de nodige maatregelen te nemen om dit met redenen omklede advies binnen twee maanden na de ontvangst ervan op te volgen. Ook is het zo dat áls het wetsvoorstel wordt aangenomen mét de arbeidsmarkttoets er – zoals hierna nader zal worden toegelicht – geen uitvoering aan de richtlijn kan worden gegeven op een wijze die in overeenstemming is met de eisen die deze richtlijn stelt. Ook dat zal naar verwachting te zijner tijd onderwerp worden van een inbreukprocedure.

Zoals ook meegedeeld in de brief aan de Voorzitter van de Eerste Kamer[1] kan de regering niet anders dan concluderen dat de arbeidsmarkttoets voor verblijf op grond van de Europese blauwe kaart niet uitvoerbaar is, en daarom niet van de uitvoering gevergd kan worden. Deze conclusie wordt toegelicht in de beantwoording van de vragen van de leden. Hieronder volgt een samenvatting van de toelichting, zodat de beantwoording in deze context kan worden gezien.

- Voor de Europese blauwe kaart zou alleen een reguliere - volledige - arbeidsmarkttoets geëigend zijn. Deze toets bestaat uit verschillende elementen die in samenhang moeten worden beschouwd. In een eenvoudiger of sneller uit te voeren variant kan niet worden voorzien op een zodanige wijze dat het beoogde doel wordt bereikt. Een volledige toets is echter niet uitvoerbaar binnen de op grond van de richtlijn geldende termijnen. Er zouden structurele termijnoverschrijdingen optreden die op zichzelf strijd zouden opleveren met de richtlijn.

- Daarnaast zou invoering van een arbeidsmarkttoets technisch veel vragen van de uitvoering. IND en UWV zullen namelijk een nieuw proces moeten inrichten voor de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart. De totstandbrenging van een nieuwe ketenkoppeling tussen de ICT-systemen van de IND en UWV, aanpassing van formulieren, instructie van medewerkers en voorlichting aan werkgevers, leggen een onevenredig beslag op de toch al zeer schaarse ontwikkel- en ICT-capaciteit.

- Tot slot ziet de regering dat de leden veel vragen hebben over beleidsinhoudelijke standpunten en afwegingen. Vooropgesteld moet echter worden dat de onuitvoerbaarheid van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart de doorslaggevende reden is geweest voor de regering om tot deze novelle te komen, los van welk inhoudelijk standpunt dan ook. De regering zal in de beantwoording vanzelfsprekend wel op de beleidsinhoudelijke vragen ingaan. Ten geleide wil de regering alvast het volgende opmerken: deze regering wil migratie beperken en anders inrichten. Daarbij horen fundamentele keuzes, ook op arbeidsmigratie. De vraag naar laagbetaalde arbeid moet worden verminderd. Tegelijkertijd is het in Nederlands belang om een uitnodigend beleid te blijven voeren voor talentvolle kennismigranten die bijdragen aan onze kenniseconomie, innovatief vermogen en concurrentiekracht. Nederlandse bedrijven en ondernemers vragen de regering daar nadrukkelijk om. De nationale kennismigrantenregeling kent dan ook geen arbeidsmarkttoets. Beleidsmatig is het wenselijk dat de Europese blauwe kaart een goed alternatief blijft voor werkgevers die geen erkend referent kunnen of willen worden. De blauwe kaart is strenger dan de nationale kennismigrantenregeling.

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voorliggende novelle tot het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart en danken de regering voor de toelichting. Deze leden onderschrijven het belang van gerichte en selectieve kennismigratie, waarbij Nederland aantrekkelijk blijft voor kennis en talent dat daadwerkelijk van meerwaarde is voor de Nederlandse economie en kenniseconomie. Tegelijkertijd achten voornoemde leden het van belang dat Nederland grip houdt op de instroom, misbruik wordt voorkomen en de gestelde toelatingsvoorwaarden in de praktijk uitvoerbaar zijn.

[1] Kamerstukken II 2025/26, 36 332, B.

De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de novelle om de arbeidsmarkttoets uit de implementatiewet voor de Europese blauwe kaart te schrappen. Zij hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen bij. De arbeidsmarkttoets wordt reeds toegepast bij een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA). Schuurt het wat de regering betreft dat wanneer deze novelle wordt aangenomen een arbeidsmarkttoets wél wordt toegepast bij een GVVA, en niet bij het verkrijgen van de blauwe kaart? Graag ontvangen voornoemde leden een onderbouwing van het antwoord.

De regering wil benadrukken dat hier niet zozeer sprake is van een beleidsmatige kwestie als wel van een uitvoeringstechnische: beleidsmatige afwegingen over het nut van de arbeidsmarkttoets veranderen immers niets aan de conclusie dat de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart niet uitvoerbaar is of kan worden gemaakt, zoals in het vervolg nader zal worden toegelicht.

Dat gezegd hebbend meent de regering dat het in het nationaal belang is om vast te houden aan een uitnodigend beleid voor kennismigranten die bijdragen aan het Nederlands verdienvermogen en wier expertise op mondiaal niveau steeds schaarser wordt. Toelating voor reguliere arbeid moet daarvan worden onderscheiden. Hiervoor geldt een restrictief toelatingsbeleid gericht op het beschermen van de Nederlandse arbeidsmarkt, en de bescherming van de arbeidsmigrant. Hierbij past het instrument van de arbeidsmarkttoets.

Vanuit het oogpunt van de arbeidsmarkt is het verschil tussen de werkvergunningen voor reguliere arbeid en de regelingen voor kennismigranten als volgt onderbouwd: Kennismigranten hebben als regel een hoger beroeps- of wetenschappelijk onderwijs diploma. Zij spelen een katalyserende rol in innovatieprocessen. Kennismigranten werken in sectoren die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van de economie, zoals de wetenschap, het bedrijfsleven, of een sector die cruciaal is voor onze welvaart en toekomstig verdienvermogen. De expertise van de hooggekwalificeerde kennismigrant is op nationaal en internationaal niveau schaars. De regering wil gericht internationale kennis en kunde aantrekken, waar dat noodzakelijk is voor de cruciale opgaven uit de Talentstrategie, die onlangs met uw Kamer is gedeeld.[2] Dit sluit aan bij het SER-advies *Arbeidsmigratie naar waarde* (2025) en het advies van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen om scherper te sturen op arbeidsmigratie richting onze belangrijkste maatschappelijke opgaven.

De doelstellingen van de herziene richtlijn kennismigranten (de Europese kennismigrantenregeling) zijn in overeenstemming met het Nederlandse beleid voor kennismigranten. De nationale kennismigrantenregeling is in 2004 geïntroduceerd in het belang van de bevordering van de positie van Nederland als kenniseconomie. Eén van de maatregelen die bij de introductie van de kennismigrantenregeling in 2004 is genomen is het afschaffen van de plicht van werkgevers van kennismigranten om een werkvergunning (gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA) of tewerkstellingsvergunning) aan te vragen op grond van de Wet arbeid vreemdelingen (hierna: Wav). Bij een aanvraag voor een nationale kennismigrantenvergunning wordt dus geen arbeidsmarkttoets uitgevoerd. Het doel van de herziene richtlijn kennismigranten is de aanpak voor het aantrekken van hooggekwalificeerde werknemers uit derde landen verder te harmoniseren en te versterken door de bestaande regeling voor deze doelgroep om in de EU te komen werken, aantrekkelijker en effectiever te maken. Dit draagt bij aan de concurrentiepositie en de innovatie binnen de EU. Bij de implementatie van de oorspronkelijke Europese blauwe kaart

[2] *Kamerstukken II*, 2025-2026 36630, nr. 4.

richtlijn (Richtlijn 2009/50/EG) in 2011 en de herziene richtlijn kennismigranten heeft de regering hetzelfde uitgangspunt als voor de nationale kennismigrantenregeling gehanteerd, namelijk dat het niet noodzakelijk is om voor de Europese blauwe kaart een werkvergunning aan te vragen op grond van de Wav. De waarde van de kennismigrant voor de Nederlandse arbeidsmarkt en economie wordt zowel voor de nationale kennismigrantenregeling als de Europese blauwe kaart uitgedrukt met het looncriterium. Wel kent de (herziene) Europese blauwe kaart strengere toelatingseisen in vergelijking met de nationale kennismigrantenregeling zoals vereisten met betrekking tot kwalificaties of relevante werkervaring.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het wijzigingsvoorstel betreffende het schrappen van de arbeidsmarkttoets. Zij willen benadrukken dat wat hen betreft Nederland zelf moet kunnen bepalen wie zij hiernaartoe haalt en dit niet vanuit de Europese Unie moet worden opgelegd. Deze leden vinden het bovendien onbegrijpelijk dat een door de Tweede Kamer gesteunde verscherping, nog voor de Eerste Kamer zich hierover heeft kunnen buigen, ontmanteld wordt. Zij hebben hierover dan ook enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de novelle. Zij zijn van mening dat de arbeidsmarkttoets zoals in de wet opgenomen na het aannemen van de amendementen van het lid Saris c.s. (Kamerstuk 36332, nr. 48 en 49) onuitvoerbaar is, zoals verschillende uitvoeringsorganisaties ook nadrukkelijk aangeven. Deze leden hechten aan een spoedige implementatie van de Europese blauwe kaart en stellen een paar vragen aan de regering over de novelle.

De leden van de JA21-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de novelle. Deze leden stellen vast dat de regering het uitvoeringsprobleem van een onderdeel van het wetsvoorstel oplost door dat onderdeel geheel te schrappen en niet door het uitvoerbaar te maken. Voor deze leden staat voorop dat een vacature eerst binnen Nederland, vervolgens binnen de EU/EER en pas daarna daarbuiten wordt vervuld. Zij vragen de regering of zij dat uitgangspunt onderschrijft en, zo ja, op welke wijze dat nog controleerbaar is in de context van de Europese blauwe kaart na het schrappen van het betreffende onderdeel van het wetsvoorstel.

De regering hecht eraan te benadrukken dat, zoals in het voorgaande aangegeven, de eerste inschatting van de uitvoeringsgevolgen zichtbaar maakt dat de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart niet uitvoerbaar is, noch uitvoerbaar gemaakt kan worden. Zij komt tot de conclusie dat de enige oplossing bestaat in het schrappen van de arbeidsmarkttoets uit het voorliggende wetsvoorstel.

Voor de argumenten om geen arbeidsmarkttoets toe te passen bij de nationale kennismigrantenregeling en de Europese blauwe kaart verwijst de regering naar de beantwoording van de vragen van de leden van de PRO-fractie hierboven en naar de beantwoording van de vragen in onderdeel 2.3 (beleidsmatige overwegingen) hieronder.

De leden van de SGP-fractie hebben met verwondering kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij constateren dat middels deze novelle een aangenomen amendement volledig wordt geschrapt. Daaraan moeten zeer goede argumenten ten grondslag liggen, terwijl de regering dat ten aanzien van dit voorstel onvoldoende aannemelijk weet te maken. Deze leden maken daarom graag van de gelegenheid gebruik hierover nog enkele vragen te stellen.

De leden van de SGP-fractie vragen de regering in te gaan op het schrappen van de arbeidsmarkttoets in relatie tot de (doelstelling van de) andere elementen die middels de amendementen van het lid Saris c.s. zijn toegevoegd aan de wet.

De regering wil vooropstellen dat de onuitvoerbaarheid van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart de doorslaggevende reden is geweest om tot deze novelle te komen.

Met de amendementen van het lid Saris c.s. zijn twee voorwaarden aan het wetsvoorstel toegevoegd. Amendement nr. 49 bepaalt dat het bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen minimumsalaris ten minste 1,3 maal het gemiddelde brutojaarsalaris in Nederland bedraagt. Voor bepaalde recent afgestudeerden geldt een verlaagd criterium van 1,1 maal het gemiddelde brutojaarsalaris. Volgens de toelichting voorkomt de hogere salariseis dat de Europese blauwe kaart een algemene arbeidsmigratieregeling wordt en waarborgt hij dat de regeling is gericht op hooggekwalificeerde werknemers. Amendement nr. 48 introduceert een verplichte arbeidsmarkttoets door het UWV. Deze toets moet waarborgen dat een Europese blauwe kaart pas wordt verstrekt wanneer binnen Nederland of de Europese Unie geen geschikte kandidaat voor de betreffende arbeidsplaats beschikbaar is.

Het schrappen van de arbeidsmarkttoets heeft geen gevolgen voor de doelstelling van het salariscriterium. De twee voorwaarden hebben immers verschillende specifieke doelen.

De leden van de SGP-fractie vragen hoe een beperking en sturing ten aanzien van arbeids- en kennismigratie, zoals ook door de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 aanbevolen, dan vorm moeten krijgen als instrumenten als een arbeidsmarkttoets daarvoor niet in aanmerking komen. Welke voornemens heeft de regering op dit punt?

De regering zet in op een beweging richting het scenario van gematigde groei. Tegelijk zijn voldoende specialistische kennismigranten essentieel voor een hoogwaardige en hoogproductieve economie. Dat is ook een aanbeveling van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050.

Om de beweging naar een hoogproductieve economie te maken, is het cruciaal dat we onze afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid verder inperken. De regering verlaagt de vraag naar laagbetaalde arbeid door flexibele contracten voor structureel werk te ontmoedigen met het Wetsvoorstel voor meer zekerheid flexwerkers. Ook werkt de regering aan het opzetten van het toelatingsstelsel voor uitleners (de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten), het verduidelijken van de regels rondom detachering en versterking van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit. De regering verhoogt boetes bij overtreding van arbeidswetten en is van plan een uitzendverbod in de vleessector in te voeren vanwege de aanhoudende misstanden in deze sector. In brede zin werkt de regering door aan verbetering van de positie van arbeidsmigranten en de aanpak van misstanden.

Conform het advies van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 gaan we arbeidsmigratie scherper sturen richting onze belangrijkste maatschappelijke opgaven. Met de pilot voor vakkrachten verkennen we hoe we gericht en onder strenge voorwaarden goed geschoolde krachten naar Nederland kunnen halen voor specifieke maatschappelijk cruciale domeinen die volgen uit de Talentstrategie.[3] De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal uw Kamer binnenkort uitgebreider over deze voornemens informeren.

[3] Kabinet lanceert Talentstrategie voor toekomstige welvaart | Rijksoverheid.nl.

Ook zorgt de regering dat de kennismigrantenregeling robuuster en toekomstbestendiger wordt, en tegelijkertijd behouden blijft als toegankelijke en generieke regeling voor het talent dat Nederland nodig heeft. Op 4 juli 2025 is uw Kamer door het vorige kabinet geïnformeerd over voorstellen[4] om de (nationale) kennismigrantenregeling en het erkend referentschap op een aantal punten aan te scherpen, in te blijven zetten op adequate handhaving en toezicht alsook op het beter behouden en gerichter aantrekken van talent. Deze voorstellen worden uitgewerkt, samen met de uitvoering, het bedrijfsleven, sociale partners en andere belanghebbenden. Uw Kamer wordt hierover naar verwachting tegen het einde van dit jaar geïnformeerd.

De leden van de SGP-fractie vragen hoe de regering de doelstelling van gerichte sturing van arbeidsmigratie verenigt met het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor houders van een Europese blauwe kaart. Welke alternatieve sturingsinstrumenten staan de regering ter beschikking om te voorkomen dat de toelating van arbeidsmigranten van buiten de Europese Unie uitsluitend wordt bepaald door de vraag van individuele werkgevers?

Nederland kan zelf voorwaarden stellen aan de toelating van arbeids- en kennismigranten van buiten de Europese Unie. Een uitvoerige toelichting over de voorwaarden van werkvergunningen vindt u hierna onder onderdeel 2.1 van deze nota naar aanleiding van het verslag. Aanvragen voor een Europese blauwe kaart vormen een relatief klein deel van het totaal aantal aanvragen in het kader van arbeidsmigratie van buiten de Unie: in 2024 werden ca. 200 blauwe kaarten verleend, en in 2025 ca. 260. Bij een aanvraag wordt op onder meer de volgende zaken getoetst: een geldige arbeidsovereenkomst, looncriterium en marktconformiteit van het loon, goed werkgeverschap (geen boetes in de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag), voldoen aan het verblijfsdoel, economische activiteit van het bedrijf, paspoort en geen gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid. Nadere toelichting op de toelatingsvoorwaarden, en borging daarvan in uitvoering en handhaving, vindt u in de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit ter implementatie van de herziene richtlijn kennismigranten.[5]

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met grote zorgen kennisgenomen van de voorliggende novelle. Zij vinden het onacceptabel dat een door de Tweede Kamer aangenomen amendement dat beoogt meer grip te krijgen op arbeidsmigratie, nu wordt geschrapt omdat de uitvoering daarvan niet binnen de gestelde beslistermijnen zou kunnen worden georganiseerd. Deze leden achten juist meer publieke sturing noodzakelijk op wie naar Nederland komt om hier te werken en op de vraag welke arbeidsmigratie past bij de economie en samenleving die Nederland voor de toekomst voor ogen heeft.

De regering onderschrijft de noodzaak tot meer grip en sturing op migratie. In overeenstemming met het regeerakkoord stuurt de regering op arbeidsmigratie die Nederland daadwerkelijk nodig heeft, zoals toegelicht in voorgaande beantwoording. Wet- en regelgeving moet daarbij zodanig worden ingericht dat uitvoeringsorganisaties deze daadwerkelijk kunnen uitvoeren. De arbeidsmarkttoets leidt tot een uitvoeringslast waardoor de beslistermijnen, die voortvloeien uit de Richtlijn, structureel worden overschreden.
Op grond van de herziene richtlijn gelden, bij een volledige ingediende aanvraag bij de IND, de volgende beslistermijnen.

- Bij een erkend referent bedraagt de beslistermijn 30 dagen. Voor deze termijn is geen verlenging mogelijk.

[4] Kamerstukken II, 2024/2025 29 861, nr. 163.
[5] Stb 2024, 150.

- Bij een niet-erkend referent bedraagt de beslistermijn 90 dagen. Voor deze termijn is geen verlenging mogelijk.
- Bij inkomende langetermijnmobiliteit bedraagt de beslistermijn 30 dagen. In dit geval is in beginsel geen verlenging mogelijk. De vreemdeling mag, als er binnen 30 dagen nog niet is beslist, al gaan werken.

Invoering van een arbeidsmarkttoets leidt ertoe dat de 30-dagenbeslistermijn per definitie niet gehaald kan worden en met minimaal 19 dagen wordt overschreden.

2. Hoofdlijnen van het voorstel

De leden van de PVV-fractie constateren dat de regering in het Regeerakkoord stelt dat het "grip wil krijgen op asiel- en arbeidsmigratie", maar ook wil "sturen op arbeidsmigratie die we écht nodig hebben". Doelstellingen die deze leden op geen enkele manier terug zien komen in het voorliggende voorstel. Integendeel, het sturen op de toelating van kennismigranten die daadwerkelijk nodig zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt wordt, als één van de zoveel maatregelen, op eenvoudige wijze van tafel geveegd na kritiek van een uitvoeringsorganisatie. Deze regering legt hiermee niet haar oor te luister bij wat de Nederlander nodig acht, maar luistert enkel naar de wensen van de uitvoeringsorganisaties. Voornoemde leden vragen hoe eerdergenoemde citaten zich verhouden tot de beleidskeuze om een instrument, dat juist beoogt te filteren welke arbeidskrachten daadwerkelijk nodig zijn, uit de implementatiewet te schrappen. Ook vragen zij waarom de belangen van de uitvoeringsorganisaties zwaarder wegen dan het belang van het beheersen van arbeidsmigratie.

De regering is tot de conclusie gekomen dat de uitvoerbaarheid in dezen doorslaggevend is: het aannemen van het wetsvoorstel met verplichte arbeidsmarkttoets, terwijl duidelijk is dat hieraan geen uitvoering gegeven kan worden, is geen reële optie. De regering kan bij de verdediging van deze wet in beide kamers namelijk niet betogen dat de wet uitvoerbaar is, wat een grondbeginsel is voor het toetsen van wetgeving. Zodoende ziet de regering geen beter alternatief dan het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart.

Met betrekking tot grip op de omvang van arbeidsmigratie wijst de regering erop dat het aantal verleende blauwe kaarten voor kennismigranten zeer klein is (zie hierboven de cijfers) in vergelijking met het aantal verleende vergunningen aan derdelanders voor reguliere arbeid. Als ook de omvang van arbeidsmigratie binnen de EU (inclusief detachering onder het vrij verkeer van diensten) in ogenschouw wordt genomen is het aantal houders van blauwe kaarten minimaal. Daarbij kent de Europese blauwe kaart nu al een aantal vereisten, zoals bijvoorbeeld diplomavereiste en de eis van hogere beroepsvaardigheden, zoals hierboven beschreven, die waarborgen dat het gaat om kennismigranten die nodig zijn voor de Nederlandse kenniseconomie. In relatie tot sturing op arbeidsmigratie verwijst de regering naar de hierboven genoemde maatregelen.

De leden van de PVV-fractie vragen of de regering alternatieven voor de volledige arbeidsmarkttoets heeft beoordeeld. Zo ja, kan er aangeven worden welke alternatieven dit betrof en welke overwegingen zijn gemaakt? Zo nee, kan worden uitgelegd waarom er op geen enkele manier geprobeerd wordt om meer selectie toe te passen?

De regering verwijst naar de toelichting in onderdeel 2.1, waarin uitgebreid wordt toegelicht waarom de alternatieve opties voor de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet zou kunnen worden uitgevoerd.

2.1 Uitwerking arbeidsmarkttoets

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de regering stelt dat de enige passende uitwerking van de amendementen een volledige arbeidsmarkttoets door het UWV is, overeenkomstig de toets die reeds wordt uitgevoerd bij de GVVA. Daarbij wordt onder meer gekeken naar beschikbaar arbeidsaanbod in Nederland en de Europese Unie en naar de wervingsinspanningen van de werkgever. Kan de regering nader onderbouwen waarom uitsluitend deze volledige arbeidsmarkttoets juridisch mogelijk is? Welke varianten voor een beperktere, snellere of meer risicogerichte arbeidsmarkttoets zijn onderzocht? Kan de regering per onderzochte variant aangeven waarom deze juridisch of uitvoeringstechnisch niet mogelijk bleek?

De bovenstaande vraag is in het verslag ook gesteld door de leden van de fracties van SGP, CDA, PRO, JA21 en PVV. Ter verduidelijking is ervoor gekozen het antwoord in dit onderdeel uitgebreid toe te lichten. Vervolgens wordt in het verslag naar dit onderdeel verwezen.

<u>Noodzaak volledige arbeidsmarkttoets</u>

De arbeidsmarkttoets in het voorgestelde artikel 15a van de Vw 2000 vraagt om een toets door het UWV op de aanwezigheid van prioriteitgenietend aanbod. In overleg met de IND en het UWV is onderzocht op welke manier een toets ingericht kan worden die voldoet aan de herziene richtlijn kennismigranten (EU) 2021/1883. De enige wijze die passend wordt geacht, is de volledige arbeidsmarkttoets die UWV reeds uitvoert conform de Wav in het kader van de gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (GVVA). De werkgever dient de GVVA-aanvraag in bij de IND en de IND vraagt advies voor het arbeidsmarktgedeelte aan UWV. Bij een compleet ingediende aanvraag geldt voor UWV een wettelijke termijn van vijf weken om advies uit te brengen, voor de behandeltermijn van het IND-gedeelte geldt op dit moment een streeftermijn van twee weken. De totale beslistermijn bedraagt dus 49 dagen. Zoals in de inleiding al is aangegeven, worden hiermee de in de richtlijn bepaalde beslistermijnen overschreden.

Op grond van de herziene richtlijn gelden bij een volledig ingediende aanvraag voor een Europese blauwe kaart bij de IND de volgende beslistermijnen.

- Bij een erkend referent bedraagt de beslistermijn 30 dagen. Voor deze termijn is geen verlenging mogelijk.
- Bij een niet-erkend referent bedraagt de beslistermijn 90 dagen. Voor deze termijn is geen verlenging mogelijk.
- Bij inkomende langetermijnmobiliteit bedraagt de beslistermijn 30 dagen. In dit geval is in beginsel geen verlenging mogelijk. De vreemdeling mag, als er binnen 30 dagen nog niet is beslist, al gaan werken.

Invoering van een arbeidsmarkttoets leidt ertoe dat de 30-dagenbeslistermijn per definitie niet gehaald kan worden en met minimaal 19 dagen wordt overschreden.

De reden waarom een volledige arbeidsmarkttoets moet worden uitgevoerd, is dat de elementen van de arbeidsmarkttoets (prioriteitgenietend aanbod, vacaturemelding en wervingsactiviteiten) in samenhang moeten worden bezien en getoetst. Als UWV uit zijn systemen afleidt dat er prioriteitgenietend aanbod is, is dit in de basis een afwijzingsgrond. Echter, UWV moet ook de vacaturemelding en de wervingsinspanningen toetsen. Daarvoor is de gestelde termijn noodzakelijk.

De toetsing of de wervingsinspanningen voldoende waren en zich daadwerkelijk ook hebben gericht op het aanboren van het prioriteitgenietend aanbod, is veelomvattend en daarmee arbeidsintensief. Dit kan niet aan de hand van een blauwdruk. Functies verschillen; inhoudelijk qua werkzaamheden, maar ook voor wat betreft bijvoorbeeld de vereiste en gevraagde kwalificaties, de plaats van de arbeid, de geboden arbeidsvoorwaarden. Bovendien is de arbeidsmarkt niet statisch maar continu in beweging. Dit alles speelt een rol bij de toetsing op de wervingsinspanningen. Voor de uitvoering van de arbeidsmarkttoets geldt op grond van de Wav een beslistermijn van 5 weken. UWV heeft deze termijn nodig om uitvoering te kunnen geven aan deze toetsing.

Als een werkgever zijn vacature tijdig/correct bij UWV heeft gemeld én voldoende wervingsinspanningen heeft verricht om het aanbod effectief aan te boren, en het prioriteitgenietend aanbod voor die specifieke openstaande vacature desondanks niet is bereikt, dan heeft de werkgever voldoende aannemelijk gemaakt dat er voor die specifieke vacature op dat moment bij die werkgever geen prioriteitgenietend aanbod is. Er wordt dan een GVVA verleend, mits ook aan alle overige voorwaarden is voldaan.

Prioriteitgenietend aanbod betreft iedere werkzoekende in Nederland, de EER of Zwitserland, die in aanmerking komt voor de betreffende functie en vrij toegang heeft tot de Nederlandse arbeidsmarkt. Ook iemand die niet volledig aan de functie-eisen voldoet maar met een inwerkperiode of enige scholing kan voldoen wordt als prioriteitgenietend aanbod beschouwd. Een beperkte toets, door enkel te toetsen op prioriteitgenietend aanbod, zal door dit brede begrip van prioriteitgenietend aanbod in de praktijk merendeels leiden tot afwijzing van een aanvraag. Hiermee wordt de toegang tot de arbeidsmarkt op grond van de Europese blauwe kaart dan in feite dichtgezet. Risicogerichte toetsing (specifieke sectoren, werkgevers of functies) druist in tegen de uitgangspunten van de Wav, die vereisen dat iedere aanvraag individueel wordt beoordeeld.

<u>Scenario’s gedifferentieerde toepassing van de arbeidsmarkttoets</u>
Er is ook gekeken naar scenario’s waarbij aanvragen waarvoor een beslistermijn van 30 dagen geldt standaard een positief advies krijgen. Dat zijn aanvragen ingediend door werkgevers die erkend referent zijn en aanvragen in het kader van inkomende langetermijnmobiliteit. Het gaat hier om kennismigranten die in een andere lidstaat al een Europese blauwe kaart hebben verkregen. Er is gezocht naar inhoudelijke aanknopingspunten om het onderscheid tussen deze en overige aanvragen te rechtvaardigen:

- Erkende referenten zijn reeds getoetst, onder andere op hun betrouwbaarheid om te voldoen aan de wettelijke plichten, waaronder de zorgplicht: een inspanningsverplichting om de vreemdeling zorgvuldig te werven en selecteren.
- Kennismigranten die in een andere EU-lidstaat een blauwe kaart hebben gekregen en naar Nederland komen om te werken (inkomende langetermijnmobiliteit) hebben in de andere lidstaat reeds een aanvraag gedaan die is getoetst.

Deze overwegingen voor het maken van onderscheid worden echter ontoereikend geacht om in rechte stand te houden. De kans is groot dat niet-erkende referenten een geslaagd beroep doen op het gelijkheidsbeginsel, met als uitkomst dat in álle gevallen een positief advies geldt. Bovendien is het zo dat de delegatiebepaling in het wetsvoorstel ruimte geeft voor nadere regels *ter uitvoering* van de toets op prioriteitgenietend aanbod. De wettekst staat een categorische uitzondering op deze toets evenwel niet toe. Hoewel een standaard positief advies strikt genomen iets anders is dan een uitzondering, zou een dergelijke werkwijze wel neerkomen op een uitzonderingspositie voor aanvragen met een beslistermijn van 30 dagen. Het risico bestaat dat dan ook dat de rechter deze werkwijze onwettig zal verklaren. Doordat landen eigen nationale regels en salarisdrempels hanteren kan de toets in een andere lidstaat niet zonder meer overgenomen worden als 'vervanger' van de reguliere arbeidsmarkttoets die bij aanvragen voor houders van de blauwe kaart die niet eerst al in een andere lidstaat een aanvraagprocedure hebben doorlopen. Ook de zorgplicht van de erkend referenten reikt niet zo ver dat men kan stellen dat erkend referenten a priori hebben voldaan aan de vereisten van vacaturemelding, wervingsinspanningen en prioriteitgenietend aanbod, zoals hierboven beschreven.

<u>Scenario vereenvoudiging van de arbeidsmarkttoets</u>
Er is verkennend besproken of een snellere toetsing mogelijk is door op basis van lijsten met functies een aparte, vereenvoudigde toets in te richten, die alleen naar de aanwezigheid van prioriteitgenietend aanbod kijkt. Het zou dan gaan om, in beginsel openbare, lijsten van structureel aanwezig aanbod (of het ontbreken van aanbod) in de EU/EER/Zwitserland. Hierbij zijn diverse bezwaren naar voren gekomen, die dit geen doenlijk scenario maken. De diversiteit in functies is dermate groot dat het opstellen van een allesomvattende lijst niet mogelijk is. Bijkomend werd het risico naar voren gebracht dat het oneigenlijk gebruik in de hand kan werken, doordat werkgevers hun vacatures zodanig omschrijven dat deze matchen met de lijst. Ook indien met een lijst gewerkt wordt zal individuele toetsing nodig zijn.

2.2 Uitvoeringsproblemen
De leden van de PRO-fractie lezen dat de uitvoeringsorganisaties moeite hebben om de arbeidstoets uit te voeren binnen de gestelde termijnen. Zij vragen of verder toegelicht kan worden waar minimaal 49 dagen voor nodig zijn om de arbeidsmarkttoets zoals deze is vormgegeven bij een GVVA uit te voeren.

De regering verwijst naar de beantwoording op de vragen van de ChristenUnie in onderdeel 2.1. Hierin is toegelicht waarom minimaal 49 dagen nodig zijn.

De leden van de PRO-fractie lezen dat in de memorie van toelichting wordt beschreven dat het halen van de termijnen wanneer er een arbeidsmarkttoets zou komen extra moeilijk is omdat deze per direct per wet verplicht is. Is het mogelijk een inbouwpad voor de arbeidsmarkttoets in te regelen zodat het werkproces kan worden opgezet voordat deze vereist wordt? Hoelang zou het duren om een nieuwe ketenkoppeling tussen de ICT-systemen van de IND en het UWV tot stand te brengen? Is het – net zoals de streeftermijn is bij de GVVA – zodra deze ketenkoppeling er is mogelijk om binnen twee weken de arbeidsmarkttoets uit te voeren? Is het mogelijk om de arbeidsmarkttoets niet te schrappen maar deze na een voorbereidingsperiode te laten plaatsvinden?

De regering waardeert het dat de leden van de PRO-fractie met deze gerichte en constructieve vragen meedenken over alternatieve oplossingsrichtingen. De regering wil benadrukken dat zij alle sporen heeft uitgelopen om, binnen de wettelijke grenzen, recht te doen aan de wens van uw Kamer, zoals vervat in het aangenomen amendement. Uiteindelijk kon de regering

niet anders dan concluderen dat de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart niet uitvoerbaar is, noch uitvoerbaar gemaakt kan worden, en daarom niet van de uitvoering gevergd kan worden.

Hiervoor is reeds toegelicht dat en waarom een arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet zou kunnen worden uitgevoerd binnen de grenzen van de richtlijn. Afgezien hiervan zou invoering van een dergelijke toets ook technisch veel vragen van de uitvoering. IND en UWV zullen namelijk een nieuw proces moeten inrichten voor de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart. Dat vergt onder meer een nieuwe ketenkoppeling tussen de ICT-systemen van de IND en UWV, aanpassing van formulieren, instructie van medewerkers en voorlichting aan werkgevers, hetgeen een onevenredig beslag legt op de toch al zeer schaarse ontwikkel- en ICT-capaciteit van zowel de IND als UWV. Op dit moment bedraagt de implementatietermijn van nieuwe wet- en regelgeving, inclusief bijbehorende ICT-capaciteit, al snel ten minste tien maanden. Beide organisaties wijzen in dit verband ook op de andere grote opgaven waar zij zich gesteld zien, onder andere op het vlak van asiel en Oekraïense ontheemden.[6] Voor GVVA-aanvragen heeft de IND een streeftermijn van twee weken voor behandeling van aanvragen en UWV een termijn van vijf weken, zoals in voorgaande beantwoording beschreven. Dit geldt voor complete aanvragen. Bij onvolledige aanvragen of complexe aanvragen wordt deze termijn soms niet gehaald, omdat bijvoorbeeld nog extra informatie moet worden uitgevraagd bij de werkgever/aanvrager. Dus ook als het nieuwe proces met ketenkoppeling doorgezet zou worden, zou nog niet binnen de termijnen beslist kunnen worden. De zienswijze van de uitvoering wordt hieronder beschreven, in de reactie op de betreffende vraag van de leden van de SGP-fractie.

De regering begrijpt de suggesties om met inbouwpaden en voorbereidingsperiodes te werken en heeft deze ook overwogen. Vastgesteld is echter dat een dergelijk ingroeimodel niet tot de mogelijkheden behoort. Nog los van wetstechnische aspecten is deze weg naar het oordeel van de regering alleen begaanbaar indien er, ten minste, aanleiding bestaat te vermoeden dat de arbeidsmarkttoets alsnog op enige wijze uitvoerbaar gemaakt zou kunnen worden. Nu dat niet het geval is ziet de regering geen andere mogelijkheid dan het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de regering concludeert dat een arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet uitvoerbaar is. Deze leden vragen of de regering inzicht kan geven in de wijze waarop andere Europese lidstaten invulling geven aan de ruimte die artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn biedt. Zijn er lidstaten die gebruikmaken van een lichtere of meer gerichte vorm van een arbeidsmarkttoets of arbeidsmarktweging? Daarnaast vragen deze leden welke minder belastende varianten door de regering zijn onderzocht en waarom deze alternatieven uiteindelijk niet geschikt of uitvoerbaar zijn geacht.

De afgelopen jaren heeft een aantal lidstaten de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart afgeschaft. Er zijn enkele lidstaten die nog wel een arbeidsmarkttoets hanteren, en enkele lidstaten die bijvoorbeeld een verplichte vacaturemelding hanteren, of toestemming van de nationale arbeidsmarktautoriteit vereisen. Van de vraag gaat de suggestie uit dat de regering zou kunnen verkennen of een andere, lichtere, invulling van artikel 7, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn een alternatief zou kunnen vormen voor de volledige arbeidsmarkttoets. Hoewel de regering de inzet van de leden van de CDA-fractie waardeert, doet deze geen afbreuk aan de hierboven toegelichte conclusie dat alleen volledige

[6] Stand van de uitvoering sociale zekerheid 2026 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2026D16083&did=2026D16083

arbeidsmarkttoets nodig is, dat deze onuitvoerbaar wordt geacht en daarom niet van de uitvoering gevergd kan worden. Daarnaast wil de regering benadrukken dat de lichtere alternatieven, voor zover daarvan sprake is en nog los van de precieze vormgeving ervan, moeten beoordeeld worden binnen het geheel aan regels dat betreffende lidstaten stellen aan de blauwe kaart, het arbeidsmigratiebeleid in algemene zin van de lidstaat en de bredere nationale context, bijvoorbeeld de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. De regering acht het niet mogelijk tot een dergelijk oordeel te komen. Voor het antwoord op de tweede vraag wordt verwezen naar onderdeel 2.1.

De leden van de JA21-fractie vragen hoeveel arbeidsmarktadviezen en aanvragen om een tewerkstellingsvergunning het UWV in 2024 en 2025 in totaal heeft behandeld. Zij vragen hoe de geraamde toename van maximaal enkele honderden zaken per jaar zich tot dat totaal verhoudt en op grond van welke onderbouwing die toename als een onevenredig beslag op de uitvoeringscapaciteit wordt aangemerkt.

Zoals hiervoor reeds is toegelicht kan een arbeidsmarkttoets, voor houders van de Europese blauwe kaart, niet worden uitgevoerd binnen de grenzen van de richtlijn. Dat het om een beperkte geraamde toename gaat, neemt deze bezwaren niet weg. Afgezien daarvan moet worden opgemerkt dat de beperkte geraamde toename moet worden bezien tegen het beslag op de schaarse uitvoeringscapaciteit van IND en UWV als geheel. Zoals toegelicht naar aanleiding van de vragen van de PRO-fractie in 2.2 leiden deze honderden aanvragen tot een nieuw werkproces inclusief ontwikkeling van een nieuwe ketenkoppeling. Dit legt beslag op de toch al schaarse ontwikkel- en ICT-capaciteit van IND en UWV.

Voor het aantal aanvragen voor reguliere verblijfsvergunningen voor arbeid en andere categorieën en de aantallen aanvragen voor arbeidsmarktadviezen en aanvragen voor een tewerkstellingsvergunning (eerste aanvraag en verlenging) in 2024 en in 2025 verwijst de regering naar hoofdstuk 2 van de Staat van Migratie 2025.[7]

De leden van de SGP-fractie constateren dat de regering aanvoert dat de arbeidsmarkttoets onuitvoerbaar zou zijn, maar zien dit enkel onderbouwd met het argument dat UWV en IND de beslistermijn zullen overschrijden. Aangezien voor beide uitvoeringsorganisaties geldt dat sprake is van een uitzonderlijke situatie waardoor vrijwel alle beslistermijnen worden overschreden, achten voornoemde leden dat onvoldoende basis om de arbeidsmarkttoets meteen te schrappen. Dat zou immers betekenen dat er helemaal geen aanpassingen bij IND en UWV meer mogelijk zijn, terwijl de recent aangenomen wetsvoorstellen ten aanzien van asiel anders laten zien. Zij vragen de regering te reflecteren op haar eigen standpunt en de consequenties hiervan. Zullen ook andere aanpassingen van wet- en regelgeving die mogelijk tot overschrijding van beslistermijnen niet worden doorgezet?

Het uitgangspunt blijft om binnen de wettelijke beslistermijnen te beslissen. In veel gevallen, zoals ook het onderhavige, vloeien deze termijnen verplicht voort uit Europees recht. De recent aangenomen wetsvoorstellen, zoals het Pact, zijn erop ingericht om een efficiëntere en meer gestroomlijnde asielprocedure in te richten waarbij wordt voldaan aan de beslistermijnen. Wet- en regelgeving moeten ook zodanig worden ingericht dat de uitvoeringsorganisaties in staat zijn om zich aan de wettelijke beslistermijnen te houden. In het geval van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart is vastgesteld dat deze vanwege de hierboven en in de memorie van toelichting beschreven uitvoeringslast, en daarmee overschrijding van beslistermijn, niet van de uitvoeringsorganisaties gevergd kan worden.

[7] De Staat van Migratie 2025 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

De leden van de SGP-fractie lezen nergens dat de beperking van arbeids- en kennismigratie als beleidslijn is meegewogen in de weging van de arbeidsmarkttoets. Deze leden vinden dit immers een valide argument tegenover de verwachte uitvoeringsproblemen, die een belangenafweging rechtvaardigt. Deelt de regering dat dit een valide standpunt is? Kan zij hier nader op ingaan?

De regering verwijst in dezen naar de beantwoording van de vragen van de SGP-fractie opgenomen in onderdeel 1 (inleiding) en die van de PVV-fractie in onderdeel 2 (hoofdlijnen van het voorstel).

De leden van de SGP-fractie vragen de regering de uitvoeringstoets en de zienswijze van de IND zelf te delen met de Kamer.

Op 30 januari jl.[8] is met de Eerste Kamer een eerste inschatting gedeeld van de verwachte uitvoeringsgevolgen van de invoering van een arbeidsmarkttoets zoals bedoeld in het voorgestelde artikel 15a Vw 2000 bij de Europese blauwe kaart voor UWV en de IND. In deze brief is gemotiveerd uiteengezet dat invoering van een dergelijke toets zal leiden tot een langere behandelduur en een structurele overschrijding van de beslistermijnen. Tevens is in deze brief aangegeven dat onderzocht is of aanvullende capaciteit en of een andere invulling van de arbeidsmarkttoets dan deze nu op grond van de Wav geldt de overschrijding van beslistermijnen zou kunnen voorkomen of beperken. Het antwoord hierop is ontkennend. De verschillende scenario's die hierbij zijn doorlopen tonen aan dat dit niet haalbaar is uit juridisch dan wel uitvoeringstechnisch oogpunt. Ook is aangegeven dat invoering van een arbeidsmarkttoets tijd en capaciteit zal vergen omdat er o.a. een nieuwe ketenkoppeling ontwikkeld zal moeten worden tussen de ICT-systemen van de IND en UWV. Dit zal beslag leggen op de toch al zeer schaarse ontwikkel- en ICT-capaciteit van zowel de IND alsook UWV. Daarbij zal een ketenkoppeling het probleem van de structurele overschrijding van de termijnen niet kunnen wegnemen gelet ook op de termijn die gemoeid is met een advies van het UWV (de wettelijke beslistermijn hiervoor bedraagt 5 weken). Naast de onuitvoerbaarheid vanwege het structureel niet zullen halen van de termijnen hebben de IND en UWV blijkens de brief van 30 januari 2026 ook bezwaren tegen een maatregel die op voorhand ondoelmatig lijkt te zijn. In dit verband wordt erop gewezen dat de Europese Blauwe Kaart, welke nagenoeg dezelfde doelgroep kent als de nationale kennismigrantenregeling, reeds strengere voorwaarden kent waaronder een diplomavereiste c.q. de eis van hogere beroepsvaardigheden. De nationale kennismigrantenregeling kent geen arbeidsmarkttoets. Toevoeging van een arbeidsmarkttoets is expliciet in de Kamerbrief *Verkenning aanscherping kennismigrantenregeling* van 4 juli 2025 afgeraden.[9] Van de blauwe kaart wordt op dit moment al in veel mindere mate gebruik gemaakt dan van de nationale kennismigrantenregeling. De invoering van een arbeidsmarkttoets bij de blauwe kaart zal naar verwachting voornamelijk leiden tot een waterbedeffect richting de nationale kennismigrantenregeling. Uitvoeringstoetsen zijn zeer arbeidsintensief en vragen van uitvoeringsorganisaties veel analysewerk. Aangezien verdere formele uitvoeringstoetsen niet zouden kunnen leiden tot een ander oordeel zijn deze achterwege gelaten.

De leden van de SGP-fractie wijzen erop dat na het aannemen van het amendement-Diederik van Dijk c.s. bij de novelle Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring (Kamerstuk 35501, nr. 13) een onderdeel bevat dat ziet op afschaffing van rechterlijke dwangsommen in vreemdelingrechtelijke zaken, waardoor de IND na inwerkingtreding van genoemde novelle

[8] Kamerstukken II 2025/26, 36 332, B.

[9] *Kamerstukken II* 2024/25, 29861, nr. 163.

geen dwangsommen meer hoeft te betalen vanwege niet-tijdig beslissen. Wanneer de Eerste Kamer deze novelle aanneemt, komt dit argument daarmee te vervallen. Welk moment van inwerkingtreding is de regering voornemens te hanteren voor dit onderdeel? En wat zou dit voor effect hebben op uitvoerbaarheid van de IND ten aanzien van de arbeidsmarkttoets?

Sinds 16 oktober jl. is de rechterlijke dwangsom niet langer van toepassing binnen het vreemdelingenrecht.[10] Wanneer een beroep wegens niet tijdig beslissen wordt ingesteld en dit beroep gegrond wordt verklaard, kan de rechter geen rechterlijke dwangsommen meer opleggen, maar wel een nieuwe termijn vaststellen waarbinnen de IND alsnog moet beslissen.

Het afschaffen van de dwangsommen doet geen afbreuk aan het hierboven genoemde uitgangspunt dat binnen de wettelijke termijnen beslist moet worden. De verplichting tot tijdig beslissen volgt bovendien rechtstreeks uit de herziene richtlijn kennismigranten. Ten aanzien van de Europese blauwe kaart wordt op deze aanvragen momenteel tijdig beslist. Wanneer de arbeidsmarkttoets wordt ingevoerd zullen de beslistermijnen worden overschreden. Dit betekent dat de beslistermijn van 30 dagen per definitie niet wordt gehaald en met minimaal 19 dagen wordt overschreden en dat de beslistermijn van 90 dagen niet in alle gevallen gehaald zou kunnen worden. Bij structurele overschrijding van de beslistermijn riskeert Nederland een nieuwe inbreukprocedure, met mogelijke (Europeesrechtelijke) dwangsommen tot gevolg.

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn nog niet overtuigd door de stelling dat uitvoering van de arbeidsmarkttoets onmogelijk is. De regering schrijft dat het UWV voor het arbeidsmarktadvies bij de bestaande GVVA-procedure een wettelijke termijn van vijf weken heeft, terwijl voor een deel van de aanvragen voor de Europese blauwe kaart een beslistermijn van dertig dagen geldt. Volgens de regering wordt die termijn daardoor per definitie overschreden. Waarom is het onmogelijk de behandeltermijn van het UWV zodanig te verkorten dat binnen dertig dagen kan worden geadviseerd? Welke concrete processtappen maken dit onmogelijk en hoeveel tijd vergt iedere afzonderlijke stap? Is onderzocht wat nodig zou zijn om de uitvoering wel binnen deze termijn mogelijk te maken?

Zoals hiervoor is toegelicht is uitvoering van de arbeidsmarkttoets op een wijze dat binnen de geldende termijnen kan worden beslist niet mogelijk. In antwoord op de vraag van de ChristenUnie in onderdeel 2.1 heeft de regering het proces van een volledige arbeidsmarkttoets beschreven en aangegeven dat de diverse onderdelen van deze toets niet los van elkaar kunnen worden gezien. Daarnaast is in onderdeel 2.1 aangegeven welke alternatieven zijn onderzocht.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de regering daarnaast stelt dat extra capaciteit niet direct soelaas biedt. Welke incidentele en structurele investeringen zouden nodig zijn om deze voorzieningen wel te realiseren? Hoeveel zou uitvoering van de arbeidsmarkttoets daarmee kosten? Voornoemde leden vragen daarnaast hoe IND en UWV zich in bredere zin voorbereiden op de toekomstige behoefte aan meer sturing op arbeidsmigratie. In het licht van de demografische ontwikkeling van Nederland zal de overheid immers fundamentele keuzes moeten kunnen uitvoeren over de aard en omvang van arbeidsmigratie.

Ook bij de beantwoording van deze vraag moet voorop worden gesteld hetgeen hiervoor is toegelicht over de onuitvoerbaarheid van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart binnen de grenzen van de richtlijn. Hetgeen is opgemerkt over capaciteit moet begrepen worden tegen de achtergrond van het tijdsbeslag dat de arbeidsmarkttoets zou vergen en de ontwikkelingen

[10] Stb. 2026, 315 en 320.

daaromtrent als geheel. De afgelopen jaren is het volume van aanvragen voor werkvergunningen sterk toegenomen. Ook hebben er veel wijzigingen in regelgeving plaatsgevonden, die deels ook de ketenafhankelijkheid vergroten en is er daarnaast meer aandacht (nodig) voor het tegengaan van misstanden. Door dit alles is de complexiteit in behandeling van aanvragen toegenomen. Met name dat laatste maakt dat het enkel toevoegen van capaciteit niet zorgt dat daarmee de afhandeling van een aanvraag sneller kan dan de wettelijke termijn van 5 weken.

Aangezien verdere formele uitvoeringstoetsen niet zouden kunnen leiden tot een ander oordeel zijn deze achterwege gelaten. Een nadere specificatie van investeringen kan dan ook niet worden gegeven.

De IND en het UWV zullen, als gebruikelijk, (toekomstige) plannen van de regering ten aanzien van sturing op arbeidsmigratie telkens, zodra deze plannen een voldoende concreet karakter hebben en ook het werkterrein van de IND en/of UWV raken, onderwerpen aan zorgvuldige ex ante-uitvoeringstoetsen. Bij de voorbereiding van nieuwe of aanpassing van bestaande wet- en regelgeving worden IND en het UWV door ambtenaren van de relevante ministeries van SZW, JenV en EZK betrokken. In die voorbereidende fase wordt door IND en UWV al inbreng gegeven op de mogelijke uitvoeringsgevolgen voor zover deze op voorhand al zijn aan te geven. Voor de IND is het hierbij met name van belang dat bij toekomstige plannen aandacht is en blijft voor een meer integrale benadering van het (arbeids)migratiedossier, opdat een consistent en doelmatig beleid gevoerd kan worden, en maatregelen niet louter leiden tot verschuivingen binnen het brede palet van (arbeids)migratieregelingen.

2.3 Beleidsmatige overwegingen

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Europese blauwe kaart onder meer een alternatief vormt voor bedrijven die geen erkenning als referent willen of kunnen aanvragen voor de nationale kennismigrantenregeling. Deze leden achten het van belang dat Nederland grip houdt op kennismigratie en dat wordt voorkomen dat aanscherpingen binnen de ene regeling leiden tot een verschuiving naar een andere regeling. Kan de regering toelichten hoe zij voorkomt dat het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart leidt tot een dergelijk waterbedeffect?

De blauwe kaart is in 2011 ingevoerd (implementatie van de oorspronkelijke richtlijn uit 2009) en in 2024 herzien (implementatie van de herziene richtlijn kennismigranten uit 2021) zonder dat een arbeidsmarkttoets er als voorwaarde aan werd verbonden (zie ook onderdeel 1). In al die jaren is geen waterbedeffect van de kennismigrantenregeling naar de blauwe kaart opgetreden: de blauwe kaart kent relatief strenge toelatingsvoorwaarden en is voor werkgevers minder gebruiksvriendelijk dan de nationale kennismigrantenregeling. De regering verwacht juist een waterbedeffect van de blauwe kaart naar de nationale kennismigrantenregeling indien de arbeidsmarkttoets van toepassing blijft voor de blauwe kaart.

De regering stelt dat de arbeidsmarkttoets bij de Europese blauwe kaart beleidsmatig geen meerwaarde heeft. In de appreciatie van de amendementen is daarentegen opgemerkt dat een arbeidsmarkttoets in beginsel dezelfde functie vervult als een beperking tot tekortberoepen, en dat de richtlijn daarvoor ruimte laat. De leden van de JA21-fractie vragen hoe beide standpunten zich tot elkaar verhouden en wat er sindsdien in de beoordeling is veranderd.

Het is juist dat met een arbeidsmarkttoets bij een individuele aanvraag onderscheid gemaakt kan worden tussen beroepen waarvoor prioriteitgenietend aanbod aanwezig is en beroepen waarvoor dat niet geldt. Het is ook juist dat de richtlijn wel ruimte laat voor een

arbeidsmarkttoets, en niet voor een algehele beperking tot tekortberoepen. In de appreciatie waar de leden naar verwijzen heeft de vorige regering zeer kritisch gereageerd op het voorstel een arbeidsmarkttoets aan de blauwe kaart te verbinden. De huidige regering ziet dit niet anders. Wel heeft inmiddels nader onderzoek kunnen plaatsvinden naar de uitvoerbaarheid van de arbeidsmarkttoets, die tot nadere inzichten hebben geleid, zoals verwoord in de brief aan de Voorzitter van de Eerste Kamer[11], de memorie van toelichting bij onderhavige novelle en in deze beantwoording. Derhalve is de regering nog meer dan voorheen van mening dat deze arbeidsmarkttoets de richtlijn onuitvoerbaar maakt en legt ze daarom onderhavig voorstel voor waarmee tegemoetgekomen wordt aan de kritiek op de uitvoerbaarheid.

De leden van de JA21-fractie vragen naar de stand van zaken van de algemene maatregel van bestuur ter aanscherping van de Europese blauwe kaart, waarvan de contouren op 13 mei 2025 aan de Kamer zijn gezonden. Welke aanscherpingen bevat die maatregel, wanneer wordt zij vastgesteld, en wordt zij aan de Kamer voorgehangen? Deze leden vragen tevens wat de stand van uitvoering is van de moties van het lid Saris c.s. (Kamerstuk 36332, nr. 50 en 51) over het uitsluitend verlenen van de blauwe kaart voor functies met een structureel arbeidstekort en over een maximumaantal blauwe kaarten en of het schrappen van de arbeidsmarkttoets gevolgen heeft voor die uitvoering.

Allereerst wil de regering in herinnering brengen dat onuitvoerbaarheid het doorslaggevende argument is om de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart te schrappen. Dit staat los van beleidsinhoudelijke overwegingen over arbeids- en kennismigratie in het algemeen, en de blauwe kaart in het bijzonder.

Dat gezegd hebbend merkt de regering op dat het vorige kabinet welwillend tegenover aanscherping van de Europese blauwe kaart stond en dit bij een algemene maatregel van bestuur verder wilde vormgeven. Tegelijkertijd had het vorige kabinet destijds ook stevige kanttekeningen: de aanscherpingen voegen weinig toe aan de bestaande eisen, raken slechts een kleine groep vreemdelingen en werkgevers, en vergroten de uitvoeringslasten. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting is het beleidsmatig wenselijk dat de Europese blauwe kaart een goed alternatief blijft voor werkgevers die geen erkend referent kunnen of willen worden. Dit verlicht de druk op de nationale kennismigrantenregeling, ook in het licht van de voorgenomen aanscherping ervan, en past bij de inzet van het huidige kabinet om het verdienvermogen van Nederland te versterken. De blauwe kaart is strenger dan de nationale kennismigrantenregeling. De huidige regering acht het daarom niet passend de blauwe kaart nog verder aan te scherpen. Volledigheidshalve wil de regering opmerken dat het amendement-Saris c.s. (36332, nr. 37), waarmee het looncriterium voor de Europese blauwe kaart wordt verhoogd, onderdeel blijft van het wetsvoorstel. De precieze bedragen worden zoals gebruikelijk uitgewerkt in het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022. Een hiertoe strekkend wijzigingsbesluit is in voorbereiding, opdat deze gelijktijdig met het wetsvoorstel in werking kan treden.

Ook werkt de IND op dit moment aan een monitor over de nationale kennismigrantenregeling en de Europese blauwe kaart. Deze wordt naar verwachting eind dit jaar opgeleverd. De uitkomsten van de monitor worden meegenomen in de verdere beleidsvorming. Ook kunnen zij dienen als nulmeting voor evaluatie van aanscherpingen en verbeteringen van de nationale kennismigrantenregeling, waar ik, samen met de ministers van SZW en EZK, graag met uw Kamer over in gesprek ga op basis van de brief die wij u eveneens eind dit jaar hopen te sturen.

[11] *Kamerstukken I*, 2025/26, 36.332, B.

De gewijzigde motie-Saris c.s. (36 322, nr. 50) over het beperken van de blauwe kaart tot tekortfuncties in rechtstreeks dienstverband acht de regering niet uitvoerbaar omdat zij in strijd is met de herziene richtlijn. Het vorige kabinet heeft dit standpunt in eerdere correspondentie uitvoerig toegelicht.[12]

De motie-Saris c.s. (36322, nr. 51) over het jaarlijks vaststellen van een maximumaantal Europese blauwe kaarten in het geval van hoge werkloosheid of andere bijzondere omstandigheden acht de regering niet doelmatig. Hoge werkloosheid in het algemeen betekent niet per definitie dat werkzoekenden ook het kenniswerk kunnen doen waar in het geval van de blauwe kaart sprake van is. Hoge werkloosheid betekent evenmin dat er voor bepaalde functies of werkzaamheden geen tekorten zijn op de arbeidsmarkt. Kennismigranten zijn mondiaal gezien schaars en zijn cruciaal voor de Nederlandse kenniseconomie. In het kader van de Talentstrategie wil de regering gericht talent aantrekken voor de cruciale domeinen van de Nederlandse economie.

Volledigheidshalve noemt de regering in dit verband tot slot de motie van het kamerlid Ceder c.s. (36332, nr. 40) met de strekking dat arbeidsactiviteiten die verband houden met de uitoefening van openbaar gezag of het vrijwaren van het algemeen belang van de Staat alleen door Nederlanders of Unieburgers uitgevoerd mogen worden. Na verschillende overleggen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Defensie is vastgesteld dat hetgeen waartoe de motie oproept al onderdeel is van staande wet- en regelgeving en praktijk. Aanpassing van arbeids- dan wel vreemdelingenwet- en regelgeving is daarom niet nodig.

De leden van de JA21-fractie vragen op welke wijze de regering monitort of de Europese blauwe kaart wordt gebruikt op een wijze die niet strookt met het doel van de regeling, en of zij bekend is met signalen uit andere lidstaten dat de blauwe kaart, ondanks de eisen aan functieniveau en salaris, wordt benut als route naar verblijf in een andere lidstaat dan de lidstaat van afgifte.

Misbruik en oneigenlijk gebruik van de verblijfsvergunningen zoals de Europese blauwe kaart zijn niet acceptabel. De IND, de Nederlandse Arbeidsinspectie en de Nationale Politie zijn elk vanuit de eigen wettelijke taak belast met het toezicht op respectievelijk (erkende) referenten, werkgevers en vreemdelingen. Een uitgebreide uiteenzetting van de wijze waarop partijen invulling geven aan hun rollen vindt u onder meer in de Kamerbrief Verkenning aanscherping kennismigrantenregeling, die op 4 juli 2025 met uw Kamer is gedeeld.[13] Daarbij wijst de regering er nadrukkelijk op dat de IND bij erkenningsaanvragen extra aandacht besteedt aan bedrijven waarbij het niet direct voor de hand ligt dat zij kenniswerkers nodig hebben. De IND is in die gevallen bij een aanvraag om een Europese blauwe kaart of andere verblijfsvergunning voor de individuele kenniswerker extra alert op het voldoen aan de marktconformiteit van het loon en kan eventueel een bedrijfscontrole uitvoeren. Verder kan worden gemeld dat, in het geval de werkgever niet als referent is erkend, aan de voorkant een uitputtende toets plaatsvindt op de toelatingsvoorwaarden (zie de beantwoording van de vragen van de SGP-fractie in onderdeel 1 (inleiding)).

De regering is niet bekend met signalen uit andere lidstaten dat de blauwe kaart wordt benut als route naar verblijf in een andere lidstaat dan de lidstaat van afgifte.

[12] Kamerstukken II 2024/2025, 30573, nr. 222

[13] *Kamerstukken II* 2024/25, 29861, nr. 163.

In de memorie van toelichting wordt vooral naar voren gebracht dat een arbeidsmarkttoets Nederland minder aantrekkelijk zal maken voor vreemdelingen. De leden van de SGP-fractie zijn van mening dat arbeidsmigratie, waaronder kennismigratie, van buiten de EU slechts enkel in het uiterste geval moet worden overwogen, en slechts uitsluitend voor die sectoren die gedefinieerd zijn als cruciaal voor onze toekomstige economie. Met het aannemen van de motie-Flach (Kamerstuk 29861, nr. 198) is deze lijn ook uitgangspunt van beleid geworden. Hoe is de regering voornemens deze stringente beleidslijn te concretiseren in de toelating van arbeidsmigranten en kennismigranten tot Nederland? Is zij bereid haar oordeel over de arbeidsmarkttoets te herzien in het licht van deze beleidswijziging? Hoe wordt deze beleidswijziging doorvertaald in wet- en regelgeving over toelatingscriteria van deze doelgroepen?

In de Talentstrategie heeft de regering keuzes gemaakt voor een hoogproductieve economie en maatschappelijke cruciale domeinen. Met deze strategie laat de regering verschillende instrumenten op elkaar aansluiten zoals onderwijs, arbeidsmarkt, productiviteit, fiscaliteit en gerichte migratie. In het kader van deze strategie zetten we gericht in op kennismigratie. Daartoe werkt de regering in samenspraak met het bedrijfsleven en andere partners aan een uitwerking van maatregelen uit de verkenning aanscherping kennismigratie die in juli 2025 naar uw Kamer is gestuurd (zie ook de beantwoording van de vragen van de JA21-fractie in de inleiding). Daarnaast zet de regering in op het verder inperken van de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid, zie hiervoor onderdeel 1 van deze nota.

De leden van de SGP-fractie constateren dat de arbeidsmarkttoets op dit moment enkel geldt voor reguliere arbeidskrachten en niet voor kennismigranten en houders van een Europese blauwe kaart. Welke overwegingen liggen aan dit onderscheid ten grondslag? Is onderzocht of voor (een deel van) de functies waarvoor deze regelingen worden gebruikt ook voldoende aanbod uit Nederland of de Europese Unie beschikbaar is? Zo ja, wat zijn de uitkomsten daarvan? Zo nee, waarom niet?

De regering wijst er ten overvloede op dat de onuitvoerbaarheid van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart de doorslaggevende reden is geweest voor onderhavige novelle.

Voor de overwegingen waarom er geen werkvergunning geldt voor kennismigranten en voor houders van de Europese blauwe kaart verwijst de regering naar de beantwoording in onderdeel 1. Het Nederlandse arbeidsmigratiebeleid is vraaggestuurd en gebaseerd op de individuele aanvraag van de werkgever. Kennismigranten zijn wereldwijd schaars en cruciaal voor de Nederlandse kenniseconomie en concurrentiepositie. De arbeidsmarkt voor talent en technische beroepen is zeer krap en deze krapte zal ook in komende jaren toenemen, gezien de groei in technologische markten en de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat.[14] De regering vindt het daarom van belang om toegankelijke en generieke regelingen te behouden voor kennismigranten die bijdragen aan de cruciale maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat. Tegelijkertijd werkt de regering aan aanscherpingen en verbeteringen van de nationale kennismigrantenregeling, met het doel deze regeling robuuster en toekomstbestendiger te maken, zonder dat de toegankelijkheid van de regeling verloren gaat. Tegelijkertijd zet de regering zich in om misbruik en oneigenlijk gebruik van de regeling beter tegen te gaan.

De Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 adviseert arbeidsmigratie van buiten de Europese Unie te beoordelen op haar bijdrage aan de brede welvaart, daarbij

[14] Platform Talent voor Technologie (2026), zie: https://www.ptvt.nl/dashboard/pagina/arbeidsvraag-entekorten#grafiek362

onderscheid te maken tussen verschillende vormen van arbeidsmigratie en hier gericht op te sturen. De leden van de SGP-fractie vragen hoe het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor houders van een Europese blauwe kaart zich verhoudt tot dit advies. Op welke wijze waarborgt de regering dat de toelating van hooggekwalificeerde arbeidsmigranten ook na het vervallen van de arbeidsmarkttoets blijft aansluiten bij de bredewelvaartsbenadering van de Staatscommissie? Ook de Adviesraad Migratie adviseert de regering het concept van 'brede welvaart' te betrekken bij een toekomstige herziening van de blauwekaartregeling. De leden van de SGP-fractie vernemen graag hoe de regering hieraan invulling wil geven.

De Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 stelt dat gerichte arbeidsmigratie een positieve bijdrage levert aan de economie en dat arbeidsmigratie nodig is om het land als kenniseconomie verder vorm te geven.[15] Daarnaast schrijft de Staatscommissie dat brede welvaart in het geding komt wanneer arbeidsmigratie samenhangt met laagbetaald werk en onaanvaardbaar slechte arbeidsomstandigheden, en dat gematigde bevolkingsgroei als een welkome ontwikkeling moet worden gezien met het oog op brede welvaart.[16] De regering onderschrijft deze stellingen en heeft in de beantwoording hierboven, met name in onderdeel 1 (inleiding), uiteengezet hoe zij daar invulling aan wil geven. Vanuit dit oogpunt is het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart een herziening die past bij de brede welvaartsbenadering die de regering voorstaat. Daarbij wil de regering erop wijzen dat de blauwe kaart reeds strengere criteria kent dan de nationale kennismigrantenregeling en daardoor al meer gericht is.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de regering de Europese blauwe kaart vooral ziet vanuit het belang van het Nederlandse verdienvermogen en het aantrekken van internationaal talent. Deze leden wijzen in dat verband op de fundamentele keuzes waarvoor Nederland volgens de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 staat. Hoe wil de regering sturen op welke vormen van bedrijvigheid Nederland wil stimuleren en welke vormen van bedrijvigheid minder wenselijk zijn, mede gezien hun beslag op schaarse arbeid, woningen, infrastructuur en publieke voorzieningen? Welke rol speelt arbeidsmigratie daarin? Met welke instrumenten wil de regering daarop sturen wanneer de arbeidsmarkttoets wordt geschrapt?

De regering verwijst naar de beantwoording van de vragen in onderdeel 1 waaronder de beantwoording van de vragen van de leden van de SGP-fractie over sturing ten aanzien van arbeids- en kennismigratie.

2.4 Alternatieve opties

De leden van de PRO-fractie vragen of er alternatieven zijn onderzocht om de geest van het aangenomen amendement te honoreren terwijl de letter van de wet wordt aangepast. Is dit het geval? Welke opties kwamen hieruit? Zijn er mogelijkheden om in plaats van voor iedere blauwe kaart een algemenere periodieke arbeidsmarkttoets te doen per sector waar de blauwe kaart voor kan gelden, welke bepaalt of er voor deze sector arbeidskrachten uit derde landen aangetrokken mogen worden?

Een toelichting over de alternatieve opties is opgenomen in onderdeel 2.1, terwijl nadere uitvoeringstechnische en juridische overwegingen zijn uitgewerkt in onderdeel 2.2, in de beantwoording van de vragen van de leden van de PRO-fractie aldaar.

[15] Advies, p. 349 en p. 381.
[16] Ibidem.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de implementatietermijn van de Europese blauwe kaart ruimschoots is overschreden en dat sinds januari 2024 een inbreukprocedure loopt tegen Nederland. Deze leden vragen of de regering een update kan geven over deze inbreukprocedure en eventuele consequenties.

Voor de beantwoording van de vraag naar de stand van zaken van de inbreukprocedure verwijst de regering naar haar reactie op de vragen van de leden van de JA21-fractie hierna onder het kopje 'Overig'. Een van de mogelijke consequenties voor Nederland is een boete van € 5.583.000. Dit is het minimumbedrag dat de Europese Commissie in haar boeterichtlijnen voor Nederland heeft vastgesteld.[17]

Nederland is doorlopend in gesprek met de Europese Commissie over de stand van zaken met betrekking tot implementatie van de herziene richtlijn kennismigranten.

In het Vlaams Gewest geldt sinds 1 januari 2026 ook een vorm van een arbeidsmarkttoets. Bij de beoordeling wordt met vermoedens gewerkt, onder meer op basis van een lokale spanningsindicator, en kan aan de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding advies worden gevraagd dat binnen acht dagen moet worden geleverd. De leden van de JA21-fractie vragen of de regering met deze vormgeving bekend is, of zij is betrokken bij het onderzoek naar alternatieve opties en hoe zij de uitvoerbaarheid ervan beoordeelt in Nederland.

Het proces in het Vlaams Gewest is niet één op één vergelijkbaar met Nederland. Daarom kan de regering geen uitspraak doen over de uitvoerbaarheid van deze optie in Nederland. Net zoals in Nederland geldt in het Vlaams Gewest bij hooggeschoolden geen arbeidsmarkttoets. Voor zover de regering kan nagaan op dit moment is het arbeidsmigratiebeleid in het Vlaams Gewest recent hervormd en zet men onder andere in op een strengere arbeidsmarkttoets voor middengeschoolden in bepaalde functies. Voor de alternatieve opties die zijn onderzocht in de context van dit wetsvoorstel verwijst de regering naar onderdeel 2.1 van deze nota.

De leden van de JA21-fractie vragen in het verlengde daarvan of een model is onderzocht waarbij de wervings- en publicatie-inspanning volledig vóór het indienen van de aanvraag ligt, bijvoorbeeld door een aantoonbare publicatie van de vacature op (grote) nationale- en Europese vacaturesites en European Employment Services (EURES) gedurende een vastgestelde periode, zodat de toets bij de aanvraag beperkt blijft tot een documentaire controle die de beslistermijn nauwelijks belast. Indien dat model niet is onderzocht, vragen voornoemde leden of de regering bereid is dat alsnog te doen.

De wervings- en publicatie-inspanning van de werkgever ligt in de huidige systematiek al vóór het moment van aanvraag van de vergunning. De beoordeling van deze inspanningen kan logischerwijs pas plaatsvinden op het moment van de aanvraag van de vergunning; dan dient de werkgever zijn inspanningen aan te tonen door het overleggen van documenten. Zoals in de beantwoording in onderdeel 2.1 is aangegeven worden vacaturemelding, wervingsinspanningen en prioriteitgenietend aanbod in samenhang bezien.
Als UWV uit zijn systemen afleidt dat er prioriteitgenietend aanbod is, is dit in de basis een afwijzingsgrond. Echter, UWV moet ook de vacaturemelding en de wervingsinspanningen toetsen. Als een werkgever zijn vacature tijdig/correct bij UWV heeft gemeld én voldoende wervingsinspanningen heeft verricht om het aanbod effectief aan te boren, en het prioriteitgenietend aanbod voor die specifieke openstaande vacature desondanks niet is

[17] Zie ook: Berekening van financiële sancties die de Commissie het Hof van Justitie van de Europese Unie voorstelt in het kader van inbreukprocedures.

bereikt, dan heeft de werkgever voldoende aannemelijk gemaakt dat er voor die specifieke vacature op dat moment bij die werkgever geen prioriteitgenietend aanbod is. Er wordt dan een GVVA verleend, mits ook aan alle overige voorwaarden is voldaan. Zoals hiervoor reeds toegelicht is de toetsing of de wervingsinspanningen voldoende waren en zich daadwerkelijk ook hebben gericht op het aanboren van het prioriteitgenietend aanbod, veelomvattend en daarmee arbeidsintensief. Dit kan niet aan de hand van een blauwdruk. Functies verschillen; inhoudelijk qua werkzaamheden, maar ook voor wat betreft bijvoorbeeld de vereiste en gevraagde kwalificaties, de plaats van de arbeid, de geboden arbeidsvoorwaarden. En de (Europese) arbeidsmarkt verschilt voor functies; tekort- en overschotberoepen zijn niet in alle landen gelijk. Bovendien is de arbeidsmarkt niet statisch maar continu in beweging. Dit alles speelt een rol bij de toetsing op de wervingsinspanningen.

Zoals in onderdeel 2.1 is aangegeven ziet de regering voor de uitvoering van het amendement geen andere optie dan de volledige arbeidsmarkttoets, en geldt voor de uitvoering van deze arbeidsmarkttoets op grond van de Wav een beslistermijn van 5 weken. Inkorten van deze behandeltermijn is niet realistisch, UWV heeft deze termijn nodig om uitvoering te kunnen geven aan deze toetsing, mede gelet op het totaal aan aanvragen (eerste aanvragen en verlengingsaanvragen) op ook andere beleidscategorieën zoals de tewerkstellingsvergunning voor asielzoekers.[18]

De leden van de JA21-fractie vragen welke lidstaten wél een arbeidsmarkttoets toepassen bij de Europese blauwe kaart en of de regering hierover navraag heeft gedaan, bijvoorbeeld in het contactcomité bij de richtlijn of via het Europees Migratienetwerk. Zij vragen tevens of het juist is dat België de verkorte behandelingstermijn van dertig dagen voor erkende werkgevers niet heeft geactiveerd en de blauwe kaart binnen negentig dagen behandelt.

De regering heeft hierover via de geëigende kanalen navraag gedaan. Ook is informatie te vinden op het EU Immigration Portal. Onder voorbehoud van eventuele recente wijzigingen in respectievelijke nationale regelgeving hanteren Hongarije, Italië, Malta, Oostenrijk, Slovenië en Tsjechië op dit moment een arbeidsmarkttoets. De regering verwijst in dit verband nadrukkelijk naar de toelichting in de reactie op de vragen van de leden van de CDA-fractie in onderdeel 2.2. De regering kan bevestigen dat België geen gebruik maakt van de mogelijkheid om werkgevers ten behoeve van de blauwe kaart te erkennen. Nederland kent een erkend referentsystematiek voor een aantal verblijfsdoelen, waaronder arbeid als kennismigrant (nationale regeling). Artikel 13, vijfde lid, van de herziene richtlijn verplicht Nederland om ook voor aanvragen voor een blauwe kaart, mits ingediend door een erkende referent, een kortere beslistermijn van 30 dagen te hanteren.

De leden van de SGP-fractie achten de toelichting op de alternatieve opties ondermaats, gelet op het feit dat het hier gaat om een aangenomen amendement dat hiermee terzijde wordt geschoven. Daarvoor zal de regering een degelijke en deugdelijke onderbouwing moeten aanleveren. Graag ontvangen voornoemde leden een uitgebreide reflectie hierop.

De regering verwijst naar de toelichting in onderdeel 2.1, waarin uitgebreid wordt toegelicht waarom de alternatieve opties voor de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet zou kunnen worden uitgevoerd.

[18] Zie voor het aantal aanvragen tewerkstellingsvergunningen ook de dashboards van het UWV: Dashboard Tewerkstellingsvergunningen | UWV

De leden van de SGP-fractie ontvangen graag een uitgebreide toelichting op de verschillende alternatieve opties die zijn overwogen en de expliciete redenen waarom die niet geschikt zouden zijn.

De regering verwijst naar de toelichting in onderdeel 2.1, waarin uitgebreid wordt toegelicht waarom de alternatieve opties voor de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet zou kunnen worden uitgevoerd.

De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre is overwogen de invoering van de arbeidsmarkttoets uit te stellen tot het moment dat dit voor de uitvoeringsorganisaties beter uitvoerbaar wordt geacht in verband met de huidige overschrijding van de beslistermijnen. Wat zijn de overwegingen op dit punt?

De regering verwijst naar de beantwoording in onderdeel 2.2 op vraag van de PRO-fractie over een inbouwpad.

De leden van de SGP-fractie lezen dat wordt verwezen naar een inbreukprocedure en dreigende stappen door de Europese Commissie. Zij wijzen er echter op dat het de regering is die ervoor kiest deze wetsbehandeling te vertragen door een novelle in te dienen. In hoeverre zijn de consequenties hiervan ook meegewogen in de beslissing te komen met een novelle teneinde de arbeidsmarkttoets te schrappen?

Wet- en regelgeving moet zodanig worden ingericht dat uitvoeringsorganisaties deze daadwerkelijk kunnen uitvoeren. De arbeidsmarkttoets leidt tot een uitvoeringslast waardoor de beslistermijnen structureel worden overschreden. Dit kan redelijkerwijs niet van de uitvoeringsorganisaties worden gevergd. Het schrappen van de arbeidsmarkttoets is de enige reële oplossing voor de uitvoeringsorganisaties gebleken. Daarom is ervoor gekozen zo snel mogelijk een wetswijziging te starten om het wetsvoorstel in die zin aan te passen. Het kabinet kan bij de verdediging van deze wet in beide kamers namelijk niet betogen dat de wet uitvoerbaar is, wat een grondbeginsel is voor het toetsen van wetgeving.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de regering verschillende alternatieven zegt te hebben onderzocht, waaronder extra uitvoeringscapaciteit en een eenvoudiger invulling van de arbeidsmarkttoets. Deze zouden juridisch dan wel uitvoeringstechnisch niet haalbaar zijn gebleken. Kan de regering een overzicht geven van de onderzochte alternatieven en waarom ieder alternatief is afgevallen? Welke aanpassingen zouden nodig zijn om een arbeidsmarkttoets op termijn alsnog uitvoerbaar te maken? Tot slot vragen de aan het woord zijnde leden of de voorliggende novelle voor advies is voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Zo ja, wat waren de belangrijkste bevindingen? Zo nee, waarom niet?

In reactie op de eerste twee vragen verwijst de regering naar de toelichting in onderdeel 2.1.

De novelle is voor advies voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. De Afdeling heeft geen opmerkingen gemaakt en heeft geadviseerd het voorstel in te dienen (zie ook Kamerstuk 36 972, nr. 4).

3. Adviezen en internetconsultatie

De leden van de PRO-fractie lezen in het advies van de Adviesraad Migratie over de novelle dat hoewel er geen juridische bezwaren zijn tegen het schrappen van de arbeidsmarkttoets zij wel meegeven dat wanneer deze geschrapt wordt de blauwe kaart voornamelijk wordt getoetst aan het economische belang van de betreffende lidstaat. Voornoemde leden zien een

lange tendens dat arbeidsmigratiebeleid met name wordt afgestemd op het economische belang maar dat er niet of weinig wordt gekeken naar het belang voor de maatschappij in zijn geheel. De Adviesraad Migratie noemt dit 'brede welvaart'. Hoe gaat de regering ervoor zorgen dat arbeidsmigratiebeleid juist wel aan deze brede welvaart wordt getoetst? Op welke manier vindt de regering dat het verkrijgen van de blauwe kaart met het aannemen van deze novelle wordt getoetst aan brede welvaart? Is de regering niet ook van mening dat de arbeidsmarkttoets een belangrijke toevoeging is op het met name wegen van het economisch belang van het verstrekken van de blauwe kaart?

Voor de regering staat vast dat het geen optie is om de arbeidsmarkttoets als instrument in te zetten voor de blauwe kaart, nu deze niet uitvoerbaar is.

Los daarvan werkt de regering aan een brede inzet op alle vormen van arbeidsmigratie. Van belang zijn met name het gericht aantrekken van de kennis- en arbeidsmigranten die Nederland echt nodig heeft voor de cruciale maatschappelijke uitgaven waar Nederland voor staat zoals aangegeven in de Talentstrategie, terwijl de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid(smigratie) wordt verminderd. Zie met name onderdeel 1 (inleiding) voor een uitgebreidere uiteenzetting van het beleid dat de regering op dit terrein voert. De regering overweegt dat het schrappen van de arbeidsmarkttoets voor de blauwe kaart in overeenstemming is met haar benadering van brede welvaart: zo blijft de Europese blauwe kaart een goed alternatief voor werkgevers die geen erkend referent kunnen of willen worden. Dit verlicht de druk op de nationale kennismigrantenregeling, ook in het licht van de voorgenomen aanscherping ervan, en het past bij de inzet van het huidige kabinet om het verdienvermogen van Nederland te versterken. De blauwe kaart is strenger dan de nationale kennismigrantenregeling, die veel meer wordt gebruikt. De regering is van mening dat zowel het economisch als het maatschappelijk belang afdoende zijn meegewogen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Adviesraad Migratie erop wijst dat lidstaten niet verplicht zijn bij besluiten over de Europese blauwe kaart een arbeidsmarkttoets te hanteren. Deze leden vragen of er Europese lidstaten zijn die wel een arbeidsmarkttoets hanteren.

De regering verwijst naar de reactie op de leden van de JA21-fractie hierboven onder 2.3 (beleidsmatige overwegingen).

4. Uitvoeringsconsequenties

De leden van de CDA-fractie lezen dat de regering overtuigend motiveert waarom een arbeidsmarkttoets voor Europese blauwe kaarten in algemene zin leidt tot uitvoeringsproblemen, met name vanwege de dwingende beslistermijn van 30 dagen voor erkende referenten. Kan de regering nader onderbouwen of die uitvoeringsproblemen ook spelen bij een gedifferentieerde variant, waarbij uitsluitend aanvragen van niet-erkende referenten aan een arbeidsmarkttoets worden onderworpen, nu voor deze categorie een beslistermijn van 90 dagen geldt? Daarnaast vragen deze leden welke juridische, uitvoeringstechnische en beleidsmatige bezwaren daar concreet voor in de weg staan.

De regering verwijst naar de toelichting in onderdeel 2.1, waarin uitgebreid wordt toegelicht waarom een gedifferentieerde variant voor de arbeidsmarkttoets voor de Europese blauwe kaart niet mogelijk is.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 15, tweede lid, onder b, van de richtlijn staat een arbeidsmarkttoets bij verandering van werkgever gedurende de eerste twaalf maanden alleen toe indien de lidstaat een toets verricht op grond van artikel 7, tweede lid, onder a. De leden van de JA21-fractie vragen of het schrappen van artikel 15a, eerste lid, onderdeel a, tot gevolg heeft dat Nederland op dat punt de juridische onderbouwing verliest.

Van artikel 15, tweede lid, onder b en artikel 7, tweede lid, onder a van de herziene richtlijn kennismigranten, dat lidstaten de mogelijkheid bieden om bij verandering van werkgever een arbeidsmarkttoets uit te voeren wordt geen gebruik gemaakt omdat houders van een Europese blauwe kaart in het huidige beleid categorisch van de arbeidsmarkttoets zijn uitgesloten.

III. Overig

De leden van de PVV-fractie vragen of kan worden aangegeven welke lidstaten er gebruikmaken van een arbeidsmarkttoets en welke lidstaten (daarnaast) werken met een lijst van zogenoemde tekortberoepen?

De regering verwijst naar de reactie op de leden van de JA21-fractie hierboven onder 2.3 (beleidsmatige overwegingen). De herziene richtlijn kennismigranten geeft geen ruimte voor een algehele beperking tot tekortberoepen.

De leden van de PVV-fractie vragen of de regering bereid is om een schaarstecriterium vast te stellen en zo ja, op welke wijze zij hier invulling aan wil geven.

Op grond van de herziene richtlijn kennismigranten is het niet mogelijk om een schaarstecriterium vast te stellen.

De leden van de JA21-fractie vragen naar de actuele stand van zaken van de inbreukprocedure die de Europese Commissie in januari 2024 is gestart wegens niet-tijdige implementatie. Deze leden vragen om een overzicht van het procesverloop: op welke data een ingebrekestelling en een met redenen omkleed advies zijn uitgebracht, welke reactie Nederland daarop heeft gegeven, of de zaak inmiddels bij het Hof van Justitie aanhangig is gemaakt en zo ja, wat de stand van die procedure is. Zij vragen voorts welke kosten tot op heden aan deze procedure verbonden zijn geweest, en of Nederland tot op heden een forfaitaire som, boete of dwangsom is opgelegd dan wel heeft betaald.

Op 24 januari 2024 is een ingebrekestelling van de Europese Commissie ontvangen. Bij brief is aangegeven dat Nederland niet voldoet aan de omzettingsverplichtingen van de richtlijn. Op 20 maart 2024 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken gereageerd op de ingebrekestelling. Bij brief is aan de Commissie medegedeeld dat de voorbereidende werkzaamheden zijn voltooid en dat werd gewacht op de plenaire behandeling in de Tweede Kamer (ten tijde van de brief werd de plenaire behandeling verwacht in de week van 8 april 2024). Op 24 januari 2025 zijn aanvullende stukken aan de Europese Commissie verstrekt. Op 1 oktober jl. heeft de Europese Commissie een ‘met redenen omkleed advies’ verstuurd. Als dit advies niet binnen twee maanden wordt opgevolgd, kan de Commissie de zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie van de Europese Unie. Nederland heeft twee maanden de tijd om op dit advies te reageren.

Er is dus momenteel nog geen zaak bij het Hof van Justitie van de Europese Unie aanhangig en er zijn in deze procedure geen kosten gemaakt.

De Minister van Asiel en Migratie,